

Recenzja
dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego
ks. dra Waldemara Janigi w postępowaniu habilitacyjnym.

Recenzja przygotowana na podstawie decyzji Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów z 5 lutego 2020 roku o powołaniu komisji habilitacyjnej w postępowaniu habilitacyjnym ks. dra Waldemara Janigi oraz pisma Dziekana Wydziału Teologii KUL.

1. Życiorys naukowy habilitanta

Ks. dr Waldemar Janiga od wielu lat jest bardzo dobrze znany w środowisku katechetów polskich i posiada w tym gronie ugruntowaną, wysoką pozycję. Habilitant podstawowe studia z teologii odbył w Wyższym Seminarium Duchownym w Przemyślu w latach 1984-1990. W roku 1990, na Wydziale Teologii KUL w Lublinie, uzyskał tytuł magistra teologii na podstawie pracy: *Problematyka społeczna w kazaniach księdza biskupa Karola Józefa Fischera*, napisanej pod kierunkiem ks. dra Kazimierza Ryczana. W latach 1992-1996 odbył studia doktoranckie z teologii pastoralnej (katechetyki) w Instytucie Teologii Pastoralnej na Wydziale Teologii KUL, które ukończył w 1999 roku zdobyciem stopnia naukowego doktora nauk teologicznych w zakresie teologii pastoralnej – katechetyki na podstawie pracy *Akceptacja wartości religijno-moralnych katechizowanej młodzieży w środowisku szkolnym*, napisanej pod kierunkiem ks. prof. dra hab. Mieczysława Majewskiego. Ponadto w roku 2009 ukończył studia podyplomowe w Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie w zakresie zarządzania oświatą.

2. Ocena głównego osiągnięcia naukowego

Podstawowym kryterium uzyskania stopnia doktora habilitowanego, zgodnie z art. 16. ust. 2 ustawy, jest główne osiągnięcie naukowe, którym może być monografia lub cykl artykułów. Ks. dr Waldemar Janiga jako główne osiągnięcie naukowe przedstawił cykl 17 artykułów, który zatytułował *Organizacyjne aspekty nauczania religii w Polsce*. Trzeba przyznać, że kryterium ilościowe spełnione jest w stopniu przewyższającym wymagania. Do oceny przedstawiono bowiem aż 17 publikacji, w tym 3 współautorskie, które łącznie

składają się z ok. 380 stron tekstu, co bez wątplenia odpowiada objętości poważnej monografii. Nie dziwi także tematyka głównego osiągnięcia habilitanta, gdyż powszechnie znany jest on w Polsce jako jeden z najlepszych specjalistów z zakresu organizacji nauczania religii w szkole, zwłaszcza aspektów prawnych dotyczących obecności i funkcjonowania nauczania religii w szkołach.

Przedstawione do oceny, największe osiągnięcie habilitanta, składa się z następujących publikacji:

1. W. Janiga, A. Mezglewski, *Nauczanie religii w szkołach publicznych*, „Roczniki Nauk Prawnych” 2001, t. 11, z. 1, s.131 – 160.
2. W. Janiga, *Zasady awansu zawodowego nauczycieli religii*, „Studia z Prawa Wyznaniowego” 2000, nr 1, s. 49-64.
3. W. Janiga, *Awans zawodowy katechety. Postępowanie kwalifikacyjne na stopień nauczyciela dyplomowanego*, „Studia z Prawa Wyznaniowego” 2003, t. 6, s. 123-142.
4. W. Janiga, *Ekspert katechetyczny komisji egzaminacyjnej i kwalifikacyjnej w świetle obowiązującego prawa*, „Studia z Prawa Wyznaniowego” 2004, t. 7, s. 143-156.
5. W. Janiga, *Nowelizacja Karty Nauczyciela w zakresie awansu zawodowego*, „Studia z Prawa Wyznaniowego” 2005, t. 8, s. 305-315.
6. W. Janiga, *Ocena pracy katechety*, w: *Ocena w katechezie*, red. S. Kulpaczyński, Lublin 2001, s.367 – 387.
7. W. Janiga, *Ocena pracy nauczyciela religii w świetle obowiązującego prawa*, „Studia z Prawa Wyznaniowego” 2002, t. 4, s.163-177.
8. W. Janiga, *Formy ewangelizacji środowiska szkolnego*, w: *Miejsca katechezy. Rodzina, Parafia*, Szkoła, red. S. Kulpaczyński, Lublin 2005, s. 313-333.
9. W. Janiga, M. Grendus, *Rekolekcje szkolne – ocena doświadczenia katechetycznego*, w: *Katechizować dzisiaj. Problemy i wyzwania*, red. J. Stala, Kielce 2004, s. 357-388.
10. W. Janiga, *Rekolekcje szkolne w wymiarze duszpastersko-wychowawczym*, „Zeszyty Formacji Katechetów” 11(2011), nr 1, s. 71-85.
11. W. Janiga, *Rekolekcje szkolne a program katechezy*, „Biuletyn Edukacji Medialnej, 1(2013), s. 48-61.
12. W. Janiga, *Nadzór i koordynacja szkolnych rekolekcji wielkopostnych*, „Zeszyty Formacji Katechetów” 5(2005), nr 1, s. 53-62.
13. W. Janiga, *Aktualny stan katechizacji w Archidiecezji Przemyskiej*, „Biuletyn Katechetyczny” 2006, nr 8, s. 51–68.

14. W. Janiga, *Katecheza szkolna: kryzysy i ...nadzieja*, w: *Współczesna katecheza: kryzysy i nadzieja*, red. R. Chałupniak, Opole 2011, s. 87-116.

15. W. Janiga, *Panorama działań Wydziału Nauki Katolickiej Kurii Metropolitalnej w Przemyślu w latach 1993-2013*, w: *Z ludu wzięty, dla ludu postanowiony... Księga pamiątkowa dedykowana Metropolicie Przemyskiemu Księdzu Arcybiskupowi Józefowi Michalikowi w 50. Rocznicę święceń kapłańskich*, red. Bp Adam Szal, Przemyśl 2014, s. 411-431.

16. W. Janiga, *Programowanie duszpasterskie w Archidiecezji Przemyskiej w latach 1993-2013*, w: *Z ludu wzięty, dla ludu postanowiony... Księga pamiątkowa dedykowana Metropolicie Przemyskiemu Księdzu Arcybiskupowi Józefowi Michalikowi w 50. Rocznicę święceń kapłańskich*, red. bp Adam Szal, Przemyśl 2014, s. 137-146.

17. M. Grendus, W. Janiga, J. Podlaszczak, R. Wszółek, *Szkolenie nauczycieli religii*, Rzeszów 2010, ss. 99.

W wymienionych wyżej publikacjach habilitant podejmował próby odpowiedzi na problemy badawcze wyrażone w następujących pytaniach: Jak wygląda sytuacja katechezy w polskiej szkole?; Jak przedstawiają się regulacje prawne katechezy szkolnej?; Jak system awansu zawodowego łączy się z organizacją nauczania religii w szkole?; Jak przedstawia się ocena pracy nauczyciela religii?; Jakie są formy ewangelizacji środowiska szkolnego?; Jakie są najważniejsze problemy związane z rekolekcjami szkolnymi?; Jakie są blaski i cienie katechezy szkolnej?; Jak przedstawiają się organizacyjne aspekty nauczania religii w polskiej szkole z perspektywy partykularnych rozwiązań?

W swoich badaniach naukowych habilitant stoi na straży konfesyjnej koncepcji nauczania religii w Polsce, wypływającej z prawodawstwa państwowego i kościelnego. Koncepcja ta zakłada współpodmiotowość państwa i Kościoła, z tym, że o kwestiach programowych decyduje Kościół. Wiele miejsca w swojej refleksji Habilitant poświęca kwestii wyboru nauczania religii i słusznie wskazuje tu zwłaszcza na podmiotowość rodziców.

Pomimo optowania za katechetyczno-ewangelizacyjną koncepcją nauczania religii w polskiej szkole, Habilitant jest świadomy rozróżnienia pomiędzy nauczaniem religii w szkole a katechezą parafialną. Jednocześnie pisze o komplementarności tych dwóch rzeczywistości. Jest to ujęcie zgodne z *Dyrektorium Ogólnym o Katechizacji (DOK 73)* i innymi dokumentami Kościoła. Z kolei, w nawiązaniu do *Dyrektorium katechetycznego Kościoła katolickiego w Polsce*, przytacza szereg argumentów, że nauczanie religii w polskiej szkole może i powinno być traktowane jako specyficzna forma katechezy (PDK 82). W tym

kontekście pisze o dwupodmiotowości nauczania religii i precyzyjnie określa kompetencje Kościoła i szkoły.

Analiza głównego osiągnięcia ks. dra Waldemara Janigi w ujęciu chronologicznym pozwala stwierdzić, że zawsze zajmował się on kwestiami najbardziej aktualnymi, dotyczącymi bieżących problemów nauczania religii. Wiele miejsca poświęcił już samemu powrotowi lekcji religii do polskiej szkoły w 1990 roku, a następnie ich koncepcji. Poczesne miejsce w analizach ks. Janigi zajmuje status nauczyciela religii – katechety, w tym jego zatrudnianie, zwalnianie i przenoszenie.

Bez wątplenia ks. dr W. Janiga stał się jednym z największych specjalistów w Polsce w kwestii awansu zawodowego nauczycieli religii. Jego publikacje na ten temat ukazywały się w czasie największego zapotrzebowania na wiedzę w tym zakresie, kiedy tysiące nauczycieli religii w Polsce realizowało awans zawodowy na różne stopnie, w tym szczególnie na nauczyciela mianowanego i dyplomowanego. Z tego też względu Habilitant w swoich publikacjach zwracał praktyczne wskazówki dotyczące np. gromadzenia i udostępniania dokumentacji do awansu zawodowego. W tym kontekście można stwierdzić, że dorobek naukowy ks. Janigi z jednej strony wpisuje się w badania podstawowe zmierzające do rozwiązania czysto naukowych problemów, z drugiej jednak strony często mają one także implikacje praktyczne. Takie podejście do uprawiania nauki należy docenić, gdyż wydatnie przyczynia się do przemiany rzeczywistości. Przedmiotem analiz podejmowanych przez Habilitanta były także kwestie dotyczące programowania, nadzoru pedagogicznego, doradztwa metodycznego. Szczególnie warto podkreślić badania Habilitanta nad tożsamością i kompetencjami ekspertów oceniających nauczycieli religii w czasie procedur awansowych. Bez wątplenia ks. dr Janiga jest jednym z nielicznych autorów, którzy publikowali na ten temat. Podobną opinię można sformułować w odniesieniu do oceny pracy nauczyciela religii, na temat której Habilitant opublikował dwa artykuły zatytułowane następująco: *Ocena pracy katechety* oraz *Ocena pracy nauczyciela religii w świetle obowiązującego prawa*. W tej materii autor nie poprzestał na kwestiach wymaganych przez prawo państwowe, ale odniósł się do tożsamości nauczyciela religii – katechety, który powinien być jednocześnie nauczycielem, wychowawcą oraz świadkiem wiary i przynależności do Kościoła.

Znaczące miejsce w publikacjach ks. dra W. Janigi zajmują kwestie dotyczące rekolekcji wielkopostnych. Po raz kolejny należy uznać, że Habilitant za przedmiot swoich badań obiera kwestie najbardziej aktualne, do których niewątpliwie należą także rekolekcje dla dzieci i młodzieży. Analizuje on zasadniczo wszystkie aspekty tej problematyki wskazując na niezaprzeczalny walor tzw. rekolekcji szkolnych. Brakuje jednak nieco

krytycznego spojrzenia na tę rzeczywistość, która bardzo często i w wielu środowiskach przeżywa poważny kryzys i sprawia, że rekolekcje często stanowią niewykorzystaną szansę. Optymistyczne podejście autora i koncentracja na walorach tej formy ewangelizacji, katechezy i duszpasterstwa wynika jednak przede wszystkim ze specyfiki Podkarpacia, jako najbardziej religijnego obszaru Polski, i osobistych doświadczeń Habilitanta.

Krytycznego podejścia nie brakuje natomiast w odniesieniu do oceny szeroko rozumianej działalności katechetycznej, która stała się przedmiotem analizy w artykule pt. *Katecheza szkolna: kryzysy i ...nadzieja*. Autor, oprócz bardzo wielu pozytywnych zjawisk, które dokonały się w tym obszarze od 1990 roku, dostrzega także niepowodzenia. Winą za nie słusznie obarcza przemiany społeczno-kulturowe, głównie na płaszczyźnie religijnej i aksjologicznej, przejawiające się np. w dysfunkcji rodziny.

Potwierdzeniem opinii, że zainteresowania naukowe habilitanta oscylują przede wszystkim wokół problemów organizacyjnych są jego badania nad takimi kwestiami, jak: prowadzenie stałej formacji nauczycieli religii-katechetów, sprawowanie nadzoru merytorycznego i metodycznego nad ich pracą i posługą, koordynowanie współpracy środowisk edukacyjnych, inspirowanie także różnych form katechezy dorosłych.

Ważnym obszarem badań naukowych habilitanta stanowi wykorzystanie Technologii Informacyjno-Komunikacyjnych. Wśród jego osiągnięć w tym obszarze należy wskazać zwłaszcza na współautorstwo monografii zatytułowanej *Szkolenie nauczycieli religii*. Publikacja ta koncentruje się na przekazaniu nauczycielom wiedzy z zakresu TIK oraz kształtowaniu umiejętności praktycznego zastosowania tych narzędzi w procesie dydaktycznym.

Warto zauważyć, że zainteresowania naukowe ks. dra Janigi wykraczają poza zagadnienia dotyczące szeroko pojętej edukacji religijnej i dotyczą także teologii pastoralnej, zwłaszcza duszpasterstwa.

Reasumując, przedstawione przez ks. dra Waldemara Janigę główne osiągnięcia naukowe w procesie habilitacyjnym należy uznać za znaczące i wyczerpujące wymagania prawne stawiane osobom ubiegającym się o stopień doktora habilitowanego. Zaprezentowany cykl publikacji stanowi całościowe i pogłębione opracowanie ważnego obszaru badań dla teologii pastoralnej, zwłaszcza katechetyki. Zdaniem recenzenta największym osiągnięciem Habilitanta jest jego znaczący wkład w rozwój koncepcji nauczania religii w polskiej szkole po 1990 roku. Habilitant znacznie przyczynił się do wypracowania relacji pomiędzy poszczególnymi zadaniami i funkcjami katechezy realizowanymi w szkole. Jest także jednym z największych orędowników nauczania religii w szkole jako katechezy, która obok funkcji

nauczania i wychowania realizuje wtajemniczenie chrześcijańskie lub w określonych okolicznościach funkcję ewangelizacyjną. Nie wszyscy podzielają takie stanowisko, ale nie można prowadzić dyskusji o koncepcji edukacji religijnej w Polsce bez odniesienia do publikacji ks. dra Waldemara Janigi. Ważnym wkładem Habilitanta w rozwój refleksji naukowej nad współczesną edukacją religijną jest także określenie zakresu podmiotowości szkoły i Kościoła w odniesieniu do programowania i realizowania nauczania religii w Polsce. Jako jeden z nielicznych w Polsce precyzyjnie określa kompetencje tych podmiotów, koncentrując się na wyłącznym prawie Kościoła do programowania religii w szkole. Szkoda tylko, że w dorobku Habilitanta nie znalazły się publikacje obcojęzyczne, które współcześnie są bardzo cenione i przyczyniają się do upowszechnienia polskiej myśli naukowej.

3. Ocena pozostałych osiągnięć naukowych

Oprócz głównego osiągnięcia naukowego, habilitant posiada publikacje naukowe także w innych obszarach, które zostały poddane ewaluacji.

3.1. Wychowanie patriotyczne w katechezie

Do tego obszaru badawczego można zaliczyć następujące publikacje habilitanta:

W. Janiga, *Wartości podstawowe w środowisku młodzieży a proces katechizacji*, w: *Wychowanie do patriotyzmu*, red. W. Janiga, Rzeszów - Przemyśl 2006, s. 385-397.

W. Janiga, *Wychowanie patriotyczne dzieci i młodzieży w świetle „Dyrektorium katechetycznego” i „Podstawy programowej katechezy Kościoła katolickiego w Polsce”*, „Resovia Sacra” 11(2004), s.213 – 225.

W. Janiga, *Patriotyzm w katechezie*, w: *Wychowanie patriotyczne*, red. W. Janiga, M. Grendus, Przemyśl 2005, s. 45-57.

W. Janiga, *Przesłanie patriotyczne Jana Pawła II. Wybrane aspekty*, w: *„Obejmując sercem tę ziemię...”*. *Pamięci Ojca Świętego Jana Pawła II*, red. J. S. Gruchała, Krosno 2005, s. 29-46.

W. Janiga, *Jeden drugiego brzemiona noście...*” *Refleksja o wspólnotowym wymiarze patriotyzmu*, w: *Wychowanie do patriotyzmu*, red. W. Janiga, Rzeszów - Przemyśl 2006, s. 399-407.

W. Janiga, *O potrzebie patriotycznego wychowania*, „Premislia Christiana” 2010/2011, t. 14, s. 287-297.

W. Janiga, *Aby wszyscy tworzyli jedno serce narodu*, „Słoneczna Skala” 2013, nr 84, s. 27-32.

W. Janiga, *Ojczyzna potrzebuje katolickiego laikatu*, w: *Umocnieni w wierze, odpowiedzialni świadkowie Kościoła*, red. W. Siwak, Przemyśl 2014, s. 71-89.

W. Janiga, *Apolityczność jako problem katechezy*, „Katecheta” 59(2015), nr 12, s. 70-73.

W. Janiga, *Wychowanie do modlitwy za Ojczyznę w katechezie*, w: *Wychowanie patriotyczne*, red. P. Goliszek, Lublin 2018, s. 151-171.

Powyższe 10 publikacji, zarówno artykuły w czasopismach jak i rozdziały w monografiach, świadczą o tym, że wychowanie patriotyczne jest drugim najważniejszym obszarem zainteresowań naukowych ks. dra Waldemara Janigi. Prawdą jest także, że w środowisku katechetów polskich jest znanym i cenionym ekspertem z zakresu tej problematyki. Wśród publikacji przedstawionych do oceny znajdują się opracowania czysto teoretyczne, ale również takie, które zostały oparte o badania empiryczne. Te drugie mają szczególną wartość w kontekście diagnozowania sytuacji. Bez wątpienia jednak w tej grupie publikacji widoczna jest koncentracja autora na problemie kształtowania postaw patriotycznych. Habilitant słusznie i przekonująco dowodzi, że środowiskiem kształtowania takich postaw jest również szkoła i obecne w niej nauczanie religii. Jako jeden z wymiarów realizacji tego zadania ks. Janiga wskazuje na wzory osobowe np. Jana Pawła II. W kwestii wychowania patriotycznego ciekawe są także analizy ustroju społecznego jako jednego z celów, do którego zmierza to wychowanie. Habilitant porównuje ujęcie liberalne i solidaryzm społeczny opowiadając się za tym drugim. W kontekście tych rozważań akcentuje potrzebę formowania świadomych i zaangażowanych patriotów, w tym katolickiego laikatu. Wbrew niektórym opiniom ks. dr Janiga wzywa do budowania i pogłębiania tożsamości narodowej i religijnej, podejmowania działań w tym zakresie a także modlitwy w intencji Ojczyzny. Trzeba przyznać, że wiele tekstów z tego obszaru badawczego jest dość bezkompromisowych, nawet emocjonalnych, idących pod prąd poprawności politycznej. Takie podejście należy jednak uznać za uzasadnione, gdyż z jednej strony owocuje ono wyrazistym formułowaniem tez a z drugiej strony świadczy o osobistym zaangażowaniu autora, co w uprawianiu takiej dyscypliny naukowej jak nauki teologiczne jest niezwykle ważne. Podczas lektury publikacji z tego działu zauważono jednak powtórzenia, gdyż w niektórych publikacjach zamieszczono te same fragmenty co w innych. Zapewne wynikało to z konieczności dokonania analogicznych wprowadzeń w różnych publikacjach.

3.2. Dydaktyka katechezy

Kolejnym obszarem badawczym ks. dra Waldemara Janigi jest szeroko pojęta dydaktyka katechezy. Do tego obszaru można zaliczyć następujące publikacje:

W. Janiga, *Model katechezy komplementarnej*, „Premisla Christiana” 9 (2001), s. 283 – 301.

W. Janiga, *Jak uczyć modlitwy w szkołach średnich?*, w: *Modlitwa w katechezie*, red. S. Kulpaczyński, Lublin 2002, s. 225-250.

W. Janiga, *Katecheza dorosłych w kontekście katechezy dzieci i młodzieży*, w: *Katecheza dorosłych*, red. K. Misiaszek, J. Stala, Tarnów 2009, s. 213-234.

W. Janiga, *Katecheza w służbie obrony wiary*, w: *Matka Boża Murkowa Obrończyni Wiary. Ku głębszemu rozumieniu tytułu*, red. W. Siwak, W. Janiga, Krosno - Przemyśl 2011, s. 139-166.

W. Janiga, *Wybrane elementy mistagogii w dydaktyce katechezy*, w: *Katecheza i liturgia w dialogu*, red. J. Siewiora, Tarnów 2011, s. 61-75.

W. Janiga, *Katechizm katolicki w służbie Kościoła i wiary*, „Premisla Christiana” 2012/2013, t. 15, s. 53-60.

W. Janiga, M. Grendus, *Innowacyjne środki dydaktyczne w pracy katechetycznej*, „Świat i Słowo” (21)2013, nr 2, s. 197-212.

W wymienionych wyżej publikacjach Habilitant przeprowadza analizę różnych aspektów rzeczywistości katechetycznej, począwszy od treści a skończywszy na środkach dydaktycznych. Ks. dr Janiga podejmuje kwestie koncepcyjne, dotyczące celu i zadań katechezy. Szczególnie akcentuje jej wymiar mistagogiczny, liturgiczny, w tym nauczanie modlitwy, a nawet postuluje katechumenalny model katechezy. Jednocześnie jednak jest dogłębnie świadomy potrzeby jej apologetycznego wymiaru dotyczącego uzasadniania wiary i jej prawd, a w razie konieczności jej obrony. Wydaje się, że takie podejście do współczesnej katechezy jest zasadne, z jednej bowiem strony do ludzi wierzących adresuje mistagogię, z drugiej natomiast proponuje ewangelizację, czy nawet preewangelizację dla osób niewierzących i poszukujących. Takie podejście podkreśla stanowisko Habilitanta, który twierdzi, że apologia nie może mieć charakteru agresywnej polemiki, ale powinna być ukazywaniem istoty i piękna chrześcijaństwa. W tym obszarze badawczym ks. dr Janiga wskazuje na publikację dotyczącą innowacyjnych środków dydaktycznych w pracy katechetycznej. Pierwsze wrażenie podpowiada, że publikacja ta powinna znaleźć się raczej w pierwszej grupie publikacji, dotyczących organizacji nauczania religii i katechezy, jednak głębsza lektura dowodzi, że treści tej publikacji dotyczą teoretycznych założeń

dydaktycznych i odnoszą się do zasad wykorzystywania nowoczesnych technologii w dydaktyce katechetycznej. Zasadne jest zatem umieszczenie jej w tej grupie dorobku.

3.3. Moralny wymiar edukacji religijnej

Kolejnym obszarem badań naukowych ks. dra Waldemara Janigi są kwestie moralne stanowiące przedmiot nauczania religii i katechezy. Do publikacji z tego obszaru należą:

W. Janiga, *Preferencje wartości religijno-moralnych katechizowanej młodzieży a proces wychowania*, „Resovia Sacra” 7(2000), nr 7, s. 271–289;

W. Janiga, *Wartości w nauczaniu Kościoła. Wybrane aspekty*, „Resovia Sacra” 8(2001), nr 8, s. 235–248;

W. Janiga, *Wartości egzystencjalne katechizowanej młodzieży*, „Studia Sandomierskie” 9(2002) s. 89–111;

W. Janiga, *Uwarunkowania internalizacji wartości w podstawowych środowiskach wychowawczych*, w: *Katecheza w służbie wiary*, red. W. Janiga, T. Kocór, Przemyśl 2004, s. 377–393;

W. Janiga, *Funkcje wartości w osobowości*, „Studia Warmińskie” XLIII 2006, s. 225–236;

W. Janiga, *Praca w procesie wychowawczym*, „Resovia Sacra” 9/10(2002/2003), s. 235–245.

W wymienionych wyżej publikacjach Habilitant słusznie nie wychodzi od szczegółowych kwestii moralnych, ale zaczyna od sprawy fundamentalnej, mianowicie od formacji sumienia, w której uwzględni nie tylko wymiar religijny, ale również naturalny. Habilitant jest także świadomy, że prawdziwa i skuteczna formacja moralna powinna bazować na pogłębionej wierze i religijności. Jest bowiem oczywiste, że tylko wtedy, gdy wartości religijne zostaną zinterioryzowane i zabsolutyzowane mogą stanowić podstawę budowania postaw moralnych. Takie ujęcie jest ze wszech miar słuszne i unika wciąż powszechnego moralizmu.

Poza formacją sumienia przedmiotem badań ks. dra Janigi była kondycja religijno-moralna uczestników katechezy. Ten obszar zainteresowań badawczych obecny jest w poszukiwaniach naukowych Habilitanta od czasów tworzenia rozprawy doktorskiej. W kolejnych artykułach pogłębił tę problematykę i uwzględnił proces laicyzacji zataczający coraz szersze kręgi.

Wśród propozycji zmierzających do przyswojenia i uwewnętrznienia zasad moralnych ks. Janiga ponownie wskazuje na wzory osobowe, w tym zwłaszcza na ks. Jerzego Popiełuszkę i abpa Ignacego Tokarczuka. Kwestia wzorów osobowych jest niezwykle istotna

w wychowaniu moralnym, niesie bowiem ze sobą duży ładunek emocjonalny, a tym samym motywacyjny.

Podsumowując działalność naukową ks. dra Waldemara Janigi, warto zaznaczyć, że znacząca część publikacji ukazała się w recenzowanych, prestiżowych czasopismach, takich jak „Studia z Prawa Wyznaniowego” (aktualnie mają 40 pkt na liście MNiSW), „Rocznik Nauk Prawnych” (aktualnie 40 pkt.). Warto podkreślić także publikacje w „Biuletynie Edukacji Medialnej” i „Zeszytach Formacji Katechetów”, które przez wiele lat znajdowały się na liście ministerialnej.

3.4. Pozostały dorobek naukowy

Poza wymienionym obszarami ks. dr Waldemar Janiga posiada także inny, znaczący dorobek naukowy. Należą do niego następujące osiągnięcia: redakcja pięciu wieloautorskich monografii naukowych; redakcja ośmiu Biuletynów Katechetycznych, które de facto są obszernymi monografiami wieloautorskimi, trzy recenzje książek, 23 wprowadzenia różnego rodzaju, 17 artykułów popularnonaukowych, redakcja 9 podręczników do nauczania religii, 12 recenzji podręczników, współautorstwo dwóch materiałów katechetyczno-duszpasterskich oraz redakcja 12 materiałów tego rodzaju.

Trzeba przyznać, że również pozostały dorobek ks. dra W. Janigi jest znaczący i świadczy o jego szerokich zainteresowaniach naukowych i dużym zaangażowaniu w działalność katechetyczną. Na szczególne uznanie zasługuje redakcja podręczników do nauczania religii o zasięgu ogólnopolskim. Poziom merytoryczny, metodyczny a także obudowa dydaktyczna tych podręczników sprawiają, że mogą one być uznane za jedne z wiodących w Polsce. Ilość pozostałych elementów dorobku, np. recenzji podręczników zleczanych przez Komisję ds. Wychowania Katolickiego KEP, dowodzi uznania dla wysokich kompetencji Habilitanta.

Warto podkreślić także, że publikacje ks. dra Waldemara Janigi są relatywnie często cytowane, co dowodzi uznania ze strony innych naukowców dla jego publikacji oraz rozpoznawalności samego autora. Według aplikacji Publish or Perish publikacje ks. Janigi cytowane były 14 razy, a indeks H wynosi 2.

4. Współpraca naukowo-badawcza w kraju i za granicą

Bez wątplenia Habilitant posiada ugruntowaną pozycję w środowisku katechetów polskich, co wynika i przejawia się we współpracy w wieloma ośrodkami naukowymi. Jako przykład takiej współpracy można podać organizację i współorganizację wielu sympozjów i

konferencji naukowych w Wyższym Seminarium Duchownym w Przemyślu, Kurii Metropolitalnej w Przemyślu, Zgromadzeniu św. Michała Archanioła, Podkarpackim Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie, Instytucie Pamięci Narodowej, Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Krośnie, Katolickim Stowarzyszeniu Civitas Christiana w Rzeszowie itp.

Habilitant posiada w dorobku także współpracę międzynarodową. Nie jest ona zbyt szeroka, ale w dzisiejszym kontekście uprawiania nauki wydaje się szczególnie istotna. Do osiągnięć ks. Janigi w tym zakresie można zaliczyć organizację trzech międzynarodowych konferencji naukowych w Odessie, Krakowie i Przemyślu. Warto byłoby w przyszłości poszerzyć tę współpracę o publikacje zagraniczne i realizację międzynarodowych projektów badawczych.

5. Przynależność do stowarzyszeń naukowych

Praca naukowa wymaga ścisłej współpracy z innymi naukowcami i ośrodkami naukowymi. Współpracę taką bez wątplenia ułatwia przynależność do organizacji naukowych. W tym kontekście trzeba stwierdzić, że Habilitant jest aktywnym członkiem – założycielem Stowarzyszenia Katechetyków Polskich, największej organizacji skupiającej specjalistów z tej dziedziny. Ponadto jest członkiem Polskiego Towarzystwa Teologicznego oraz Podkarpackiego Towarzystwa Historycznego. Warto byłoby jeszcze aplikować do zagranicznych i międzynarodowych stowarzyszeń naukowych.

6. Doświadczenie dydaktyczne

Ks. dr Waldemar Janiga, oprócz znaczącego dorobku naukowego, posiada bardzo duże doświadczenie w pracy dydaktycznej. Od 2007 roku prowadzi zajęcia z katechetyki fundamentalnej, materialnej i szczegółowej, dydaktyki i metodyki katechezy oraz ćwiczenia i seminarium z katechetyki w Wyższym Seminarium Duchownym w Przemyślu afiliowanym do Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Jego praca dydaktyczna zaowocowała wypromowaniem trzech prac magisterskich, co przy obecnej strukturze zatrudnienia na uczelniach należy uznać za wystarczające.

Doświadczenie dydaktyczne habilitanta zostało znacznie poszerzone przez pracę w Podkarpackim Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie, w ramach którego prowadził zajęcia z wybranych zagadnień filozoficznych, antropologicznych, pedagogicznych i psychologicznych a także z zarządzania oświatą. Ponadto w roku akademickim 2002/2003, prowadził seminarium naukowe z wychowania prorodzinnego w Wydziale Pedagogicznym

Wyższej Szkoły Filozoficzno-Pedagogicznej „Ignatianum” w Krakowie, gdzie wypromował 16 prac dyplomowych.

W kontekście doświadczenia dydaktycznego można rozpatrywać także udział habilitanta w projektach takich jak: *Podkarpackie Szkolenia Informatyczno-Metodyczne* oraz *EduKom-Edukacja skuteczna, przyjazna, nowoczesna-rozwoj kompetencji kadry zarządzającej i pedagogicznej szkół i placówek oświatowych w województwie podkarpackim*. W ramach tych projektów ks. Janiga prowadził szereg zajęć dydaktycznych.

Łącznie ks. dr Waldemar Janiga wygłosił 23 referaty, 40 prelekcji i przeprowadził 157 warsztatów. Można stwierdzić, że jego dorobek dydaktyczny, rozpatrywany całościowo, jest wręcz imponujący.

7. Popularyzacja nauki

Wyżej podkreślono, że ks. dr W. Janiga posiada bardzo duże doświadczenie organizacyjne. W wielu wymiarach dotyczyło ono popularyzacji nauki. Oprócz wspomnianych wyżej publikacji popularnonaukowych warto podkreślić jego nieoceniony wkład w organizację Olimpiady Teologii Katolickiej, zainicjowanie i organizowanie Olimpiady o Wielkich Polakach, Konkursu Wiedzy Biblijnej, promocję kierunku teologia itp. Jest także twórcą licznych sieci współpracy w ramach Podkarpackiego Centrum Edukacji Nauczycieli.

Ponadto od wielu lat Habilitant współpracuje z wieloma interesariuszami zewnętrznymi, np. Katolickim Uniwersytetem Lubelskim Jana Pawła II, Uniwersytetem Papieskim Jana Pawła II w Krakowie, Uniwersytetem Rzeszowskim, Uniwersytetem Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytetem Adama Mickiewicza w Poznaniu, Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Krośnie, agendami Kurii Diecezjalnej w Rzeszowie, Kurii Diecezjalnej w Sandomierzu i Kurii Diecezjalnej w Tarnowie, Akcją Katolicką i Caritas Archidiecezji Przemyskiej, Kuratorium Oświaty w Rzeszowie, Muzeum Podkarpackim w Krośnie. Pełnił i pełni wiele funkcji w swojej macierzystej archidiecezji przemyskiej i wielu instytucjach kształcących nauczycieli.

8. Nagrody i odznaczenia

Dowodem na docenienie zaangażowania ks. dra W. Janiga w pracę naukową, dydaktyczną i organizacyjną są otrzymane przez niego wyróżnienia. Należą do nich Medal Komisji Edukacji Narodowej z 2012 roku oraz Medal 100-lecia Odzyskania Niepodległości przyznany przez Prezesa Rady Ministrów w 2018 roku.

Wniosek

Podsumowując szczegółową analizę dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego ks. dra Waldemara Janigi można z odpowiedzialnością stwierdzić, że spełnia on wymagania stawiane kandydatom w postępowaniu habilitacyjnym. Dorobek naukowy habilitanta jest znaczący, zarówno ilościowo, jak i jakościowo. Znajdują się w nim obszary nowe, dotychczas nieeksplorowane badawczo, co pozwala stwierdzić, że jego dorobek posiada charakter nowatorski. Jednocześnie dorobek dydaktyczny i organizacyjny ks. dra Janigi bez wątpienia znacznie przewyższa wymogi stawiane w postępowaniu habilitacyjnym. W związku z powyższym stawiam jednoznaczny wniosek o dopuszczenie ks. dra Waldemara Janigi do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

Ks. Paweł Makosa